

WIADRO BRĄZOWE Z ZUBOWIC POW. ZAMOJSKI

Jedna sala ekspozycyjna stałej wystawy archeologicznej w Muzeum Zamojskim przeznaczona jest prezentacji zabytków archeologicznych regionu zamojskiego datowanych na młodszy okres przedrzymski (ok. V w. p.n.e. – pocz. I w. n.e.) i okres rzymski (I w. n.e. – ok. 375 r.). Większość eksponatów stanowią przedmioty odkryte w trakcie trwających 25 lat badań archeologicznych w Masłomęczu k. Hrubieszowa i w Gródku nad Bugiem. Pochodzą z wyposażenia grobów szkieletowych z cmentarzysk pozostawionych przez ludność plemienia skandynawskich Gotów, zamieszkujących nasze tereny w II-III w. n.e. Jednakże jedna witryna wystawowa poświęcona jest innemu plemieniu – Wandalom – identyfikowanym przez uczonych z tzw. kulturą przeworską. Dla tej jednostki kulturowej charakterystyczny był zwyczaj palenia zmarłych na stosach pogrzebowych wraz z bronią, ozdobami, przedmiotami codziennego użytku i składanie spopielonych szczątków glinianych naczyń – urn. Następnie umieszczano je w jamach grobowych często obsypując resztkami stosu pogrzebowego i dokładając spalone i zniszczone dary. Mniejsze przedmioty często umieszczano w urnie, zaś większe, np. miecze, groty włóczni składano obok popielnic (urn).

W wymienionej gablocie mieszczą się zabytki stanowiące wyposażenie trzech grobów wojowników kultury przeworskiej: z Podlodowa i Swaryczowa (oba zespoły datowane na początek III w. n.e.) oraz Zubowic, który jest najstarszy (koniec II – 1 połowa I wieku p.n.e.). Zawartość grobu odkrytego w Zubowicach jest szeroko znana w archeologicznym środowisku naukowym Europy. Odkrycia dokonał przypadkowo mieszkaniec wsi. W 1975 r., podczas wybierania piasku, natrafił on na ciałopalny grób mężczyzny zmarłego w wieku dojrzałym *maturus* (35-55 lat), którego przepalone na stosie pogrzebowym kości złożono w metalowym wiadrze służącym jako popielnica i przykrytym glinianą misą. W skład wyposażenia pochówku wchodziła żelazna zapinka do szat, trzy nity o szerokich, płaskich główkach pozostałe po spalonej drewnianej tarczy, żelazne okucie dolnej części drzewca włóczni (tzw. tok) i prawdopodobnie grot tejże włóczni (zaginiony). Najbardziej interesujące jest wiadro z brązu stanowiące import z terenów Cesarstwa Rzymskiego. Wykonane zostało prawdopodobnie w warsztatach działających w okolicach miasta Kapua we Włoszech. W śródziemnomorskim kręgu kulturowym takie naczynia, pod nazwą *situla*, używane były do czerpania i przenoszenia płynów oraz w praktykach religijnych. Importowane *situle* na terenach środkowo- i północnoeuropejskiego *Barbaricum* (obszary leżące poza granicami Cesarstwa) zwykle pełniły funkcję popielnic. Egzemplarz z Zubowic zaopatrzony jest w żelazne półobręcze i pałąk połączony z nimi za pomocą tzw. *ataszy*. Dno naczynia nosi

ślady obróbki kowalskiej, dostrzegalne również na bocznych ściankach naczynia. Całkowita wysokość zabytku - 28,3 cm, średnica wylewu – ok. 16 cm, średnica dna – ok. 13 cm. Chronologia zespołu z Zubowic: koniec II – 1 połowa I wieku p.n.e.

Opracował: Jerzy Kuśnierz

Kustosz w Muzeum Zamojskim w Zamościu

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”